

Aurkezpena

Aurreko Euskadiko Zainketa Aringarrien Planak –diziplina anitzekoak eta sortu zenetik ikuspegi desberdinetako ekarpenekin aberastu zenak– bere sei helburuekin lotutako hainbat eremutan ezarritako ekintza askorekin osatu zuen bere lau urteko ibilbide-orria. Denbora horretan lan handia egin da ekintza eta estrategia horiek ezartzeko eta pazienteei (helduak eta haurrak) bizitzaren azken fasean eskaintzen zaien arreta aringarriaren kalitatean eragina izateko.

Bai, pertsona eta familia askori laguntzen zaie bizitzaren azken fasearen prozesuan. Pertsona eta familia askori laguntzen die hainbat kategoriatako pertsona eta profesional bikainez osatutako sare asistentzial eta soziosanitario zabalak. Sare hori honela antolatuta dago: Lehen Mailako Arreta (LMA), Ospitaleko Arreta (OA), Etxeko Ospitalizazioa (EO), Zainketa Aringarrien Taldeak eta Zainketa Aringarrien Unitateak (propioak eta itunduak), eta hauen laguntza du: Emergentziak, Osasun Aholkua, Etengabeko Arreta Guneak (EAG), Ospitaleetako Larrialdi Zerbitzuak, Etxeko Arreta Urgenteko Zerbitzuak (propioak eta itunduak) edo La Caixarekin itundutako Arreta Psikosozialeko Taldeak.

Plana 2020. urtean bukatu zen. Urte esanguratsua, garrantzitsua, SARS-CoV-2aren (koronabirusa) pandemiak gure bizi erritmoa hainbeste mailatan aldatu zuena, ezen oraindik ere kostatzen baita hari buruz zerbait esatea. Pandemia horren ondorio ugariak pairatu ditugu, pairatzen ari gara eta pairatzen jarraituko dugu. Zein bere erara, baina esan liteke egun horietan pertsona guztiak, bakarka nahiz taldean, konturatu ginela, alde batetik, gizakia ahula eta kaltebera dela, eta bizitza mugatua dela; eta, bestetik, garrantzitsua dela biografia bat nola amaitzen den. Hala garrantzi berezia hartu du funtsezko kontzeptu batek, zainketak, eguneroko bizitzan presaren presaz oharkabean aurretik eramaten duguna.

Zainketa, alegia, behar duten pertsoneri lagun egiteko, arreta emateko eta laguntza eskaintzeko jardun batzuk, baina, era berean, gauzak egiteko modu bat, jarduteko modu bat eta besteekin erlazionatzeko dugun modu bat. Zainketak zainduari estimua izatea, lagun egitea, hurbiltasuna, begirunea eta enpatia adieraztea dakar.

Ildo horretan, Europar Batasuneko Ministro Batzordearen 2003/24 Gomendioak adierazten duenaren arabera, heriotza bat-batean eta aurreikusi ezin den moduan gertatzen den kasuetan izan ezik, zainketa aringarriak ez dira organo batekin lotzen, ezta adinarekin edo gaixotasun nahiz patologia mota batekin ere, pronostiko probablearen, hau da, egoera kliniko itzulezinaren ebaluazioarekin baizik. Horrela, bizitzaren azken fasean, garrantzitsua da eragile soziosanitarioek esku-hartze aktiboa eta koordinatua izatea sufrimendu pertsonalean (fisikoa, psikologikoa, emozionala, soziala, familiar-tekoa eta espirituala) eta ager daitezkeen beste premia garrantzitsu eta desberdin batzuei erantzuten laguntzeko. Testuinguru horretan guztiz beharrezkoak dira zainketa aringarriak.

Osasunaren Mundu Erakundeak (OME) honela definitu zituen, 2002an, Zainketa Aringarriak: «Gaixoen eta euren familien bizi-kalitatea hobetzen duen arreta-ikuspegia, gaixotasun hilgarriekin lotutako arazoei prebentzioaren eta sufrimendua arintzearen bidez egiten diena aurre. Hori guztia, minaren eta bestelako arazo fisikoen, psikosozialen eta espiritualen identifikazio azkarraren eta balorazio zein tratamendu egokiaren bidez».

Zainketa horiek egoera hauetan laguntzeko dira: pazienteak eta bere familiak premia soziosanitarioak dauzkate, eta premia horien arretak sektorearteko eredu soziosanitario bat behar du, pertsonen bizitza-proiektuarekin eta gizarte-baliabideekin bat datozen erabaki klinikoak hartzeko, utzikeria eta/edo burugogorkeria terapeutikoko egoerak saihestuta.

Hau da, zainketa aringarrien onurak egiaztatuta daudenez, zainketa horiek, ahal bada, goiz eskaini eta emango dira pazientearentzat onuragarriak diren tratamendu aktiboekin

---

batera, eta, hala badagokio, gaixoak erabakitzen duen arte edo heriotzara arte, eta kasu horretan, halaber, senideei eta/edo profesionalak ez diren zaintzaileei doluan arreta ematen jarraitu beharko da.

Gainera, ezin dugu alde batera utzi zenbait hamarkadatan sakon eztabaidatzen jardun ondoren (arloan sozialean, politikoan, sanitarioan, akademikoan, juridikoan, etikoan...), 2021ean gure ordenamendu juridikoan eskubide indibidual berria sartu zuen legea (EALO) iritsi zela; eskubide hori eutanasia edo hiltzeko laguntza medikoa da. Horrela, legeak onartzen du pertsona batzuek, nahiz eta profesional sanitarioek eta soziosanitarioek emandako arreta integral egokia jaso, onartezintzat hartzea beren pairamen larri, kroniko eta ezintzaileak edo gaixotasun larri eta sendaezin batek eragindako sufrimendu fisikoa edo psikikoa, eta lege horrek eutanasia eskatzeko aukera ematen die pertsona horiei. Eskubide hori EAEko sistema sanitarioak aitortzen du eta lagun eginez emango dela bermatzen du, eskatzailearen premietara eta egoera espezifikora egokituta dagoen arreta aringarri integralaren esparruan, betiere medikuaren adostasunarekin eta laguntzarekin.

Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak eta 2023-2027 aldiko Euskadiko Zainketa Aringarrien Plan Estrategiko honek asmoak bateratu nahi dituzte, eta horretarako, plan egituratu bat proposatu dute. Plan horrek EAEn bizi diren pertsonen eta familien beren bizitzaren amaieraren prozesuan laguntzeko eredu asistentziala eta soziosanitarioa bermatuko du, arreta aringarri hobereana, behar dutena, behar dutenean, behar duten bezala eta behar duten lekuan, eskuratuko dutela bermatzeko beharrezkoak diren baliabideak ezarriz.

Horrela, Eusko Jaurlaritzak EAEn bizi diren pertsona guzti-guztiarekin duen konpromisoari erantzuten dio, pertsona horien bizitzaren hasieratik amaieraraino, ekitatea, gizatasuna eta haien balio moralak eta bizi-proiektuak errespetatzea oinarritzat hartuta.

Gotzone Sagardui Goikoetxea
Osasuneko sailburua